

Magdalena Miszczuk

Politechnika Lubelska,
Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie

MODELE SYSTEMU FINANSOWEGO SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO W WYBRANYCH KRAJACH

1. Wstęp

Organizacja, zakres kompetencji, a także systemy finansowe samorządów terytorialnych poszczególnych państw wykazują duże zróżnicowanie. Wynika to zarówno z uwarunkowań historycznych, jak też występujących w nich tendencji modernizacyjnych. Celem artykułu jest ukazanie formułowanych w literaturze przedmiotu prób typologii samorządu lokalnego oraz przedstawienie stosowanych w wybranych krajach europejskich rozwiązań w zakresie lokalnych finansów samorządowych. Charakterystyka systemu finansowego tych państw ograniczona została do ich dochodów. W szczególności omówiono strukturę dochodów uwzględniającą wpływy podatkowe, udziały w podatkach państwowych oraz transfery wpływające do jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym elementem charakterystyki jest również uwzględnienie udziału dochodów samorządowych w PKB (lub w przypadku braku takich danych – wydatków w PKB), co ukazuje rolę samorządu w danym państwie.

2. Modele ustrojowo-kompetencyjne europejskiego samorządu terytorialnego

Zdaniem H. Izdebskiego, uwzględniając genezę, współczesny system samorządu terytorialnego w Europie jest efektem albo niecentralizacji, albo decentralizacji władzy publicznej¹. Pierwsza sytuacja jest typowa dla państw (m.in. Wielkiej Brytanii, Szwecji), które nie przeszły etapu monarchii absolutnej, dzięki czemu zachowały długotrwałą tradycję samorządu funkcjonującego w historycznie ukształtowanych jednostkach administracyjnych. Druga jest zaś następstwem zjawisk występujących w takich państwach, jak Francja czy Niemcy, od połowy XIX wieku a unowocześ-

¹ H. Izdebski, *Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności*, LexisNexis, Warszawa 2006, s. 19-22.

niających administrację publiczną. Obecnie samorząd terytorialny jest w Europie podstawową i ewolucyjnie poszerzającą swój zakres formą decentralizacji władzy publicznej.

Dość popularny w literaturze przedmiotu jest podział europejskiego samorządu terytorialnego przez wyróżnienie dwóch modeli², tj.:

- północnoeuropejskiego (m.in.: Dania, Finlandia, Holandia, Irlandia, Norwegia, Szwecja, Wielka Brytania), cechującego się szerokim zakresem wykonywanych funkcji, dużą swobodą podejmowania decyzji, małą intensywnością kontaktów z władzami centralnymi, mniejszą liczbą szczebli samorządowych, mniejszą liczbą jednostek samorządowych oraz większymi ich rozmiarami,
- południowoeuropejskiego (m.in. Belgia, Francja, Hiszpania, Portugalia, Włochy), charakteryzującego się stosunkowo wąskim zakresem wykonywanych kompetencji, małą swobodą decyzyjną, dużą intensywnością kontaktów z władzami centralnymi, relatywnie dużą liczbą szczebli samorządowych oraz dużą liczbą jednostek samorządowych i małymi ich rozmiarami.

Poza tym podziałem pozostają takie kraje, jak m.in. Szwajcaria czy Niemcy, w których występują elementy modelu zarówno południowo-, jak i północnoeuropejskiego.

Zmodyfikowaną wersją zaprezentowanej typologii – zaproponowaną przez B. Dentersa i L.E. Rose’a – uwzględniającą typ państwa oraz kontekst historyczno-kulturowy, jest podział samorządów terytorialnych przy uwzględnieniu trzech modeli, tj.³:

- południowoeuropejskiego,
- środkowoeuropejskiego,
- anglosaskiego,

oraz dwóch typów państw, tj. unitarnego i federalnego.

Modele środkowoeuropejski oraz anglosaski są odmianami modelu północnoeuropejskiego, z tą jednak różnicą, że kompetencje samorządu lokalnego w pierwszym z nich są określone ogólnie, a w drugim – enumeratywnie.

Samorząd południowoeuropejski typowy dla państwa unitarnego występuje m.in. we Francji, dla państwa federalnego – w Belgii, a dla państwa ewoluującego od państwa unitarnego w kierunku federalnego – we Włoszech. Samorząd środkowoeuropejski reprezentowany jest m.in. w Holandii, krajach skandynawskich czy Polsce (państwa unitarne) oraz w Niemczech i Szwajcarii (państwa federalne). Model anglosaski występuje w Europie i poza nią, w państwa zarówno unitarnych (Wielka Brytania, Nowa Zelandia), jak i federalnych (Australia, USA).

² E. Page, M. Goldsmith, *Central and Local Government Relations*, SAGE, Beverly Hills 1987; P. John, *Local Governance In Western Europe*, SAGE Publications, London–Thousand Oaks–New Delhi 2001, s. 26-37; A. Miszczuk, M. Miszczuk, K. Żuk, *Gospodarka samorządu terytorialnego*, PWN, Warszawa 2007, s. 18-21.

³ B. Denters, L.E. Rose, *Local Governance In the Third Millennium: a Brave New World?* [w:] B. Denters, L.E. Rose, *Comparing Local Governance. Trends and Developments*, Palgrave, Macmillan, New York 2005, s. 10-11.

3. Modele dochodowe europejskiego samorządu terytorialnego

W nawiązaniu do wspomnianych modeli samorządu terytorialnego można wyróżnić trzy modele systemu dochodów samorządowych⁴, tj.: zdecentralizowany, scentralizowany i mieszany. Pierwszy z nich zakłada wydzielenie części wpływów publicznych jako dochodów jednostek samorządowych (w postaci np. podatków i opłat lokalnych), które są głównymi, wydajnymi źródłami zasobów finansowych. W tym modelu dodatkowe zasilanie budżetów samorządowych subwencjami czy dotacjami z centrum jest niewielkie, gdyż środki w postaci podatków, opłat, wpływów z majątku są w zasadzie wystarczające do realizacji ich zadań⁵. Jednak jak wskazują doświadczenia krajów, w których rozwiązania są zbliżone do tego modelu, ewoluuje on w kierunku modelu scentralizowanego. Wynika to z dużych różnic w potencjale różnych j.s.t. i konieczności wyrównywania poziomu dochodów przy zastosowaniu dotacji ogólnych i celowych⁶.

Drugi model polega na skonstruowaniu instrumentów zasilania jednostek samorządowych z centrum w postaci dotacji celowych i subwencji ogólnych. Jednocześnie nie wyodrębnia się z wpływów publicznych w państwie wydajnych podatków i opłat, które byłyby przypisane tylko gminom czy innym podmiotom samorządowym. Przynoszące wysokie wpływy daniny publiczne są centralizowane i następnie, według odpowiedniego klucza, rozdysponowywane między centrum i samorządy. Taki system zasilania władz samorządowych nie musi oznaczać równocześnie jego podporządkowania władzom centralnym i zniweczenia istoty samorządności. Istotnym elementem takiego finansowania jest bowiem odpowiednia konstrukcja bezpośredniego systemu zasilania samorządu. Powinna ona być zobiektywizowana i niecelowa. Obiektywny charakter dotacji i subwencji czy innych form zasilania samorządu oznacza, że kalkulacja tych środków pieniężnych nie może zawierać w sobie uznaniowych form premiowania finansowego jednych podmiotów kosztem innych. Niecelowość natomiast zapewnia samodzielność władz samorządowych w rozdysponowywaniu środków zgodnie z preferencjami i potrzebami społeczności zamieszkującej dane terytorium.

Trzeci model finansowania samorządu ma charakter mieszany, tj. łączy rozwiązania dwóch poprzednich modeli. Z jednej strony wydzielone są spośród wpływów publicznych znaczne daniny, które w całości przypisano samorządom, z drugiej strony centrum dodatkowo wspomaga finansowo jednostki samorządowe dotacjami, subwencjami lub innymi formami zasilania (udziałami w podatkach państwowych). Stosowanie jednocześnie dwóch rozwiązań finansowania samorządów może wynikać z dwóch przesłanek: po pierwsze, wyodrębnienie dochodów samorządowych

⁴ H. Sochacka-Krysiak, *Finanse lokalne*, Poltext, Warszawa 1993, s. 37-92.

⁵ M. Jastrzębska, *Finanse sektora samorządowego na tle sektora finansów publicznych w krajach Unii Europejskiej w latach 1999-2004*, „Finanse Komunalne” 2005, nr 12, s. 10-11.

⁶ B. Guziejewska, *Koncepcje samorządu terytorialnego a źródła jego finansowania*, „Samorząd Terytorialny” 2006, nr 5, s. 16-17.

z podatków i opłat w państwie może wywołać zbytnią nierównomierność wpływów do budżetów zdecentralizowanych jednostek i spowodować niemożność realizacji wszystkich zadań, do jakich te jednostki zostały powołane. Stąd też centrum powinno zabezpieczyć finansowo również te jednostki samorządowe, które ze względu na swoje niewielkie własne dochody nie mogłyby wykonywać zadań na nie nałożonych. Po drugie, ze względu na wagę niektórych zadań w państwie konieczne staje się dotowanie ich ze szczebla centralnego, gdyż w przeciwnym wypadku same gminy czy samorządy wyższego szczebla nie byłyby skłonne ich realizować (np. duże przedsięwzięcia infrastrukturalne).

Przykładem kraju, który można zaliczyć do pierwszego modelu, jest Szwecja, gdzie samorząd lokalny dysponuje lokalnym podatkiem dochodowym ze stawką kalkulowaną według potrzeb danej jednostki samorządowej. Jednocześnie stosowane są dotacje państwowe o charakterze celowym. Z kolei państwem, w którym zasilanie samorządu w środki finansowe następuje głównie za pośrednictwem dotacji z centrum, jest Holandia. Mają one w większości charakter ogólny i są głównym źródłem wpływów samorządowych. Kasy samorządowe zasilane są dotacjami i nielicznymi jednak podatkami lokalnymi (np. gminnym podatkiem majątkowym), jednak ich udział we wpływach budżetów jest niewielki⁷. Zatem system dochodów w tym kraju wskazuje w zasadzie na model scentralizowany. Przykładem państwa wykorzystującego model mieszany są Niemcy. Samorządy zasilane są w podobnym stopniu przez podatki samorządowe i dotacje z centrum. Dość licznym podatkiem lokalnym, niewystarczającym jednak na realizację zadań, towarzyszy znaczne zasilanie budżetów gminnych w postaci udziałów w podatku dochodowym czy dotacji, których kalkulacja podlega ścisłym regułom.

Uwzględniając znaczenie podatków lokalnych w strukturze dochodów podatkowych oraz w odniesieniu do PKB, można – zdaniem B. Guziejewskiej⁸ – wydzielić:

- model skandynawski (Szwecja, Dania, Finlandia), w którym podatki lokalne stanowią od 10 do 20% PKB i 20-50% wpływów ze wszystkich podatków ogółem,
- model łańkiński (Włochy, Francja, Hiszpania), w którym podatki lokalne kształtują się na poziomie 4-6% PKB i 20% ogólnych wpływów podatkowych,
- model hanowerski (Niemcy, Wielka Brytania, Holandia), w którym podatki lokalne stanowią 1-2% PKB i 4-5% ogólnych wpływów podatkowych.

W Polsce przyjęto system finansów gminnych zbliżony do niemieckich rozwiązań. Wynikało to zarówno z przejęcia przez samorząd lokalny większej części dawnych wpływów państwowej administracji terenowej szczebla podstawowego, jak i zadań, które miał realizować samorząd gminny. W związku z tym w dyspozycji samorządowych władz lokalnych pozostały liczne podatki o charakterze lokalnym (niezbyt wydajne), jak również udziały w podatkach centralnych oraz dotacje i subwencje.

⁷ H. Sochacka-Krysiak, wyd. cyt., s. 69.

⁸ B. Guziejewska, wyd. cyt., s. 16-17.

Uwzględniając wyniki przedstawionych typologii bliższej analizie poddano najbardziej charakterystyczne modele finansowe samorządu terytorialnego występujące w krajach skandynawskich (Danii, Finlandii, Norwegii i Szwecji), Wielkiej Brytanii, we Francji oraz w Niemczech.

4. Model finansowy samorządów państw skandynawskich

Kraje skandynawskie charakteryzuje wysoki udział dochodów samorządowych w PKB. Wynosi on około 20%, podczas gdy w krajach OECD średnio stanowi on 9%⁹. Wynika to z ponadprzeciętnych potrzeb samorządów w tych państwach, gdyż realizują one większą liczbę zadań niż ma to miejsce w innych krajach. Wśród dochodów, w tym również dochodów podatkowych, największe znaczenie ma podatek dochodowy od osób fizycznych; jego udział w podatkowych wpływach w tych państwach wynosi 91%. Na inne podatki przypada 9%, z tego na podatek od nieruchomości – 7% a na pozostałe – 2%¹⁰. Udział dochodów podatkowych w dochodach ogółem poszczególnych państw jest wysoki i kształtuje się od 40% do nawet blisko 60%¹¹.

Stawki podatku dochodowego od osób fizycznych w części przypadającej samorządom ustalane są corocznie przez władze lokalne i dodawane do krajowych progresywnych stawek. Podatek ten zasila samorzady według miejsca zamieszkania podatnika, a nie według jego miejsca pracy. Nie ma on jednak charakteru udziałów w podatku państwowym, gdyż wysokość podatku na szczeblu samorządowym ustalana jest przez władze lokalne¹².

Udziały w podatkach zasilających budżet państwa nie są liczącym się źródłem dochodowym w krajach skandynawskich. Oprócz niewielkich udziałów samorządów w podatku dochodowym od przedsiębiorstw występujących powszechnie w Danii i Finlandii oraz ograniczonych jedynie do dwóch jednostek samorządowych w Norwegii nie ma żadnych innych tego typu dochodów¹³.

Z kolei opłaty wszelkiego rodzaju, a więc wynikające z płatności publiczno-prawnych, jak i z tytułu zapłaty za usługi dostarczane przez samorząd lokalny, stanowią nieco ponad 20% dochodów uzyskiwanych przez władze lokalne. Wyjątkiem w tym względzie jest Norwegia, gdzie udział tego typu wpływów stanowi 14%.

Samorzady krajów skandynawskich, podobnie jak innych państw, otrzymują subwencje i dotacje. Stanowią one od 10 do 20% dochodów ogółem¹⁴. Wśród nich

⁹ J. Lotz, *Local Government Organization and Finance: Nordic Countries*, [w:] A. Shah (ed.), *Local Governance in Industrial Countries*, The World Bank, Washington D.C. 2006, s. 224.

¹⁰ Tamże, s. 239

¹¹ B. Guziejewska, wyd. cyt., s. 16.

¹² Tamże, s. 17.

¹³ J. Lotz, wyd. cyt., s. 241-242.

¹⁴ A. Shah, *A Comparative Institutional Framework for Responsive, Responsible, and Accountable Local Governance*, [w:] A. Shah (ed.), *Local Governance in Industrial Countries*, The World Bank, Washington D.C. 2006, s. 33.

można wyróżnić subwencje ogólne, które nie są przydzielane na konkretne cele, a ich kalkulacja opiera się na posiadanej przez samorzady bazie podatkowej. Z kolei dotacje celowe udzielane są na konkretne cele, np. inwestycyjne lub realizację zadań administracji centralnej. Specyficzne natomiast są dla tych państw dotacje uznaniowe, które przyznaje się samorządom według subiektywnych kryteriów¹⁵.

5. Model finansowy samorządów Wielkiej Brytanii

Wydatki samorządu terytorialnego Wielkiej Brytanii stanowią 12% w relacji do PKB¹⁶. W odróżnieniu od krajów skandynawskich samorzady w Wielkiej Brytanii nie realizują wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych. Najważniejszym i jedynym podatkiem lokalnym jest podatek od nieruchomości. Obciąża on osoby zamieszkujące daną nieruchomość bez względu na to, czy są oni właścicielami, czy też wynajmującymi. Kwota podatku uzależniona jest od wartości nieruchomości oraz stawek swobodnie kształtowanych przez władze samorządowe¹⁷. Podatek ten stanowi około 14% dochodów ogółem władz lokalnych¹⁸.

Z kolei transferem na rzecz samorządu można nazwać podatek od nieruchomości zwianych z działalnością gospodarczą, który stanowi aż 15,5% dochodów samorządowych. Wprawdzie pobierany jest on przez władze lokalne, ale odprowadzany jest do administracji rządowej. Rząd dokonuje podziału terytorialnego tego podatku w równych kwotach przypadających na jednego mieszkańca¹⁹.

Na uwagę w dochodach władz lokalnych zasługują też opłaty. Stanowią one przeszło 8% dochodów ogółem. Największe wpływy notowane są z opłat związanych z pomocą społeczną czy edukacją. Spośród innych można także wymienić opłaty za korzystanie ze środowiska, parkingów oraz dróg i mostów, a także opłaty za zwiedzanie muzeów, galerii czy obiektów sportowych²⁰.

Istotnym źródłem dochodów samorządów lokalnych Wielkiej Brytanii są transfery płynące od rządu. Stanowią one przeszło 40% dochodów ogółem. Sposób kalkulacji tych dotacji czy subwencji jest dosyć złożony i chociaż uwzględnia potrzeby w zakresie różnych zadań, to jednak ma charakter ogólny. Oznacza to, że samorzady decydują, na co przeznaczyć środki z tych grantów²¹.

¹⁵ J. Lotz, wyd. cyt., s. 248-249.

¹⁶ Ze względu na brak danych dotyczących udziału dochodów samorządowych Wielkiej Brytanii i Niemiec w PKB posłużono się wskaźnikiem wydatków.

¹⁷ P. Swianiewicz, *Finanse lokalne, teoria i praktyka*, Municipium, Warszawa 2004, s. 48-49; K. Wach, wyd. cyt., s. 357.

¹⁸ D. King, s. 277.

¹⁹ Tamże, s. 290-291.

²⁰ Tamże, s. 277, 292.

²¹ P. Swianiewicz, wyd. cyt., s. 88-93.

6. Model finansowy samorządów Niemiec

Wydatki samorządu lokalnego w stosunku do PKB w Niemczech wynoszą około 10%, a więc mniej niż w Wielkiej Brytanii i krajach skandynawskich. Na dochody podatkowe niemieckich samorządów lokalnych składają się przede wszystkim: podatek od nieruchomości, podatek handlowy (obciążający zyski z handlu), podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek od wartości dodanej (VAT). Z wyjątkiem podatku od nieruchomości, który w całości zasila samorzady lokalne, pozostałe podatki tylko w części wpływają do ich budżetów. Największy udział ma samorząd w podatku handlowym (77,5%), w podatku dochodowym od osób fizycznych udział ten już wynosi 15%, a najmniejszy jest w VAT – 2,1%²². Pozostałe podatki zasilające samorząd lokalny są znikome i obejmują m.in. takie podatki, jak: podatek od alkoholu, od posiadania psa, podatek od polowań czy połowów²³.

Wydajność fiskalna dochodów podatkowych jest różna. W landach zachodnich Niemiec podatek dochodowy od osób fizycznych stanowi 43% dochodów podatkowych, podatek handlowy – 35%, od nieruchomości – 16%, VAT – 5% i na pozostałe przypada 1%. Odpowiednio udziały tych podatków w landach wschodnich kształtują się na poziomach: 27, 34, 27, 10 i 2%.

System wyrównywania dochodów lokalnych odbywa się za pośrednictwem landów. Władze lokalne otrzymują subwencje i dotacje o charakterze ogólnym i celowym. Te ostatnie mają mniejszy udział niż ogólne. Granty w różnej postaci są głównym źródłem zasilania samorządów lokalnych²⁴.

7. Model finansowy samorządów Francji

Dochody samorządu lokalnego we Francji stanowią około 10% PKB, a więc są zbliżone do takiego wskaźnika dla Niemiec. Wśród dochodów ważne miejsce zajmują dochody podatkowe stanowiące około 50% dochodów samorządowych ogółem. Do budżetów lokalnych wpływa 12 różnych podatków, z tym że częścią z nich (w tym podatkami najbardziej wydajnymi fiskalnie) samorząd dzieli się z samorządami wyższymi szczebli lub z administracją rządową²⁵. Największe wpływy realizują samorzady lokalne z podatku zawodowego, w następnej kolejności z podatku od nieruchomości od terenów zabudowanych i niezabudowanych, na trzecim miejscu jest tzw. podatek mieszkaniowy²⁶. Razem stanowią one przeszło 70% dochodów podatkowych.

²² J. Werner, *Local Government Organization and Finance: Germany*, [w:] A. Shah (ed.), *Local Governance in Industrial Countries*, The World Bank, Washington D.C 2006, s. 118.

²³ Tamże, s. 126.

²⁴ A. Shah, wyd. cyt., s. 24.

²⁵ R. Prud'homme, *Local Government Organization and Finance: France*, [w:] A. Shah (ed.), *Local Governance in Industrial Countries*, The World Bank, Washington D.C 2006, s. 86, 93.

²⁶ M. Bouvier, *Wprowadzenie do prawa podatkowego i teorii podatku*, KiK, Warszawa 2000, s. 105-108.

Samorządy francuskie, podobnie jak w innych krajach, otrzymują transfery w postaci subwencji i dotacji z budżetu centralnego. Przeważają subwencje o charakterze ogólnym (stanowią 98% wszystkich transferów), chociaż są również i celowe. Nie ma natomiast uznaniowych dotacji, co oznacza, że tylko obiektywne kryteria wyznaczają ich wysokość dla samorządów. Wszystkie transfery w budżetach samorządu lokalnego stanowią około 50% dochodów ogółem²⁷.

8. Podsumowanie

Prezentacja modeli różnych państw pozwala na wyciągnięcie kilku wniosków. Po pierwsze, najsilniejszą pozycję pod względem finansowym mają kraje skandynawskie, na co wskazują stosunkowo duże udziały dochodów tych samorządów w PKB. Po drugie, znaczne dochody z własnych podatków mają samorządy państw skandynawskich i Francji. W Wielkiej Brytanii władze lokalne mają do dyspozycji wydajny podatek od nieruchomości, a innych dochodów podatkowych w zasadzie nie posiadają. Po trzecie, istotne udziały w podatkach państwowych występują tylko w jednostkach samorządu lokalnego w Niemczech. Po czwarte, transfery z budżetu centralnego mają bardzo duży udział w dochodach lokalnych prawie we wszystkich omówionych państwach, z wyjątkiem krajów skandynawskich.

Literatura

- Bouvier M., *Wprowadzenie do prawa podatkowego i teorii podatku*, KiK, Warszawa 2000.
- Denters B., Rose L.E., *Local Governance In the Third Millennium: a Brave New Word?* [w:] B. Denters, L.E. Rose, *Comparing Local Governance. Trends and Developments*, Palgrave, Macmillan, New York 2005.
- Guziejewska B., *Koncepcje samorządu terytorialnego a źródła jego finansowania*, „Samorząd Terytorialny” 2006, nr 5.
- Izdebski H., *Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności*, LexisNexis, Warszawa 2006.
- Jastrzębska M., *Finanse sektora samorządowego na tle sektora finansów publicznych w krajach Unii Europejskiej w latach 1999-2004*, „Finanse Komunalne” 2005, nr 12.
- John P., *Local Governance In Western Europe*, SAGE Publications, London–Thousand Oaks–New Delhi 2001.
- Lotz J., *Local Government Organization and Finance: Nordic Countries*, [w:] A. Shah (ed.), *Local Governance in Industrial Countries*, The World Bank, Washington D.C 2006.
- Miszczuk A., Miszczuk M., Żuk K., *Gospodarka samorządu terytorialnego*, PWN, Warszawa 2007.
- Page E., Goldsmith M., *Central and Local Government Relations*, SAGE, Beverly Hills 1987.
- Prud'homme R., *Local Government Organization and Finance: France*, [w:] A. Shah (ed.), *Local Governance in Industrial Countries*, The World Bank, Washington D.C 2006.
- Shah A., *A Comparative Institutional Framework for Responsie, Responsible, and Accountable Local Governance*, [w:] A. Shah (ed.), *Local Governance in Industrial Countries*, The World Bank, Washington D.C 2006.

²⁷ R. Prud'homme, wyd. cyt., s. 100.

Sochacka-Krysiak H., *Finanse lokalne*, Poltext, Warszawa 1993.

Swianiewicz P., *Finanse lokalne, teoria i praktyka*, Muncypium, Warszawa 2004.

Werner J., *Local Government Organization and Finance: Germany*, [w:] A. Shah (ed.), *Local Governance in Industrial Countries*, The World Bank, Washington D.C 2006.

ECONOMIC INACTIVITY OF THE WORKING AGE POPULATION IN POLAND

Summary

The paper consists of comparative analysis of the levels of economic inactivity of the working age population between Poland and other European countries. The inactivity rate in Poland was much higher in relation to other countries, especially within the youth and older persons. The main reasons for inactivity in Poland include being in education or training and illness and disability. The reasons for inactivity varied markedly between countries.